

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci projednal v neveřejném zasedání konaném dne 12. září 2023 stížnost **odsouzeného Radka J.**, narozeného xxx, proti usnesení Okresního soudu v Šumperku ze dne 29. 6. 2023, č. j. 2 PP 7/2023-34, a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu **se** stížnost odsouzeného Radka J. **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu v Šumperku (dále jen „okresní soud“) ze dne 29. 6. 2023, č. j. 2 PP 7/2023-34 bylo rozhodnuto tak, že se podle § 331 odstavec 1 trestního řádu, § 88 odstavec 1, 3, 4 trestního zákoníku a contrario žádost odsouzeného o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody v trvání 19 let z rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 19. 1. 2011, č.j. 29 T 15/2010-409, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 5. 2011, č.j. 4 To 23/2011-490, zamítá.
2. Proti tomuto usnesení si podal odsouzený stížnost, kterou blíže neodůvodnil.
3. Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) jako soud stížnostní (§ 146 odst. 2 písm. d) trestního řádu) úvodem shledal, že stížnost odsouzeného byla podána oprávněnou osobou (§ 142 odst. 1 trestního řádu) v zákonné třídenní lhůtě od oznámení usnesení a na místě, kde lze takové podání učinit (§ 143 odst. 1 trestního řádu). Současně krajský soud neshledal ani jiný důvod k zamítnutí stížnosti podle § 148 odst. 1 písm. a), b) trestního řádu z formálních důvodů bez věcného přezkoumání napadeného usnesení a jemu předcházejícího řízení.
4. Z podnětu podané stížnosti tedy krajský soud podle § 147 odst. 1 trestního řádu přezkoumal správnost a odůvodněnost výroku napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení jeho vydání předcházející a po projednání věci v neveřejném zasedání dospěl k závěru, že stížnost odsouzeného není důvodná.
5. V samotném řízení, které předcházelo vydání napadeného usnesení, neshledal žádných procesních vad, kdy v tomto ohledu nevznese žádné námitky ani stěžovatel.
6. Podle § 88 odst. 1 trestního zákoníku soud *může* odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného, a ad a) odsouzený vykonal alespoň polovinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody nebo ad b) odsouzený, jenž nebyl odsouzen za zvlášť závažný zločin,

1. kterým byla nebo měla být způsobena smrt, nejde-li o trestný čin zabití podle § 141 odst. 1,
 2. kterým byla nebo měla být způsobena těžká újma na zdraví,
 3. jehož znakem je spáchání na těhotné ženě nebo na dítěti,
 4. který spáchal jako člen organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny, nebo zvláště závažný zločin účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361),
 5. který spáchal v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, trestného činu účasti na teroristické skupině (§ 312a), financování terorismu (§ 312d), podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 3 nebo vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f), nebo
 6. který je uveden v hlavě třetí, sedmé, deváté, dvanácté a třinácté zvláštní části tohoto zákona nebo v odstavci 4, a který dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, vykonal alespoň třetinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody.
7. Podle § 88 odst. 3 trestního zákoníku, přihlédne soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin také k tomu, zda nastoupil včas do výkonu trestu a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo zda vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem. Jestliže odsouzený vykonával ochranné léčení před nástupem výkonu trestu odnětí svobody nebo v jeho průběhu, přihlédne soud i k projevenému postoji odsouzeného k výkonu ochranného léčení.
8. Podle § 88 odst. 4 trestního zákoníku, může být osoba odsouzená mimo jiné za trestný čin vraždy podle § 140 trestního zákoníku podmíněně propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody, nehrozí-li s ohledem na okolnosti činu, za který byla odsouzena, a povahu její osobnosti, opakování spáchaného nebo jiného obdobného zvláště závažného zločinu.
9. Z pohledu krajského soudu je úvodem třeba uvést, že Ústavní soud ustáleně judikuje, že podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je i při splnění zákonem stanovených podmínek zákonným institutem mimořádným, který dává soudu možnost, nikoliv však povinnost odsouzeného z výkonu trestu podmíněně propustit. Na otázku možnosti podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nahlíží Ústavní soud jako na zákonem presumovaný benefit, jenž může být poskytnut odsouzenému, jen je-li zjevné, že jeho pobyt ve vězení vedl k nápravě a lze očekávat, že po propuštění nebude v trestné činnosti pokračovat. Užití tohoto dobrodiní není nárokové a automatické pro každého vězněného, a je na obecných soudech, aby posoudily všechny okolnosti konkrétního případu a rozhodly, zda důvody pro mimořádné zkrácení trestu nastaly. Jde o výjimku z obecného pravidla výkonu celého spravedlivě vyměřeného trestu, který se automaticky nezkracuje pouze slušným chováním během věznění. Pokud obecný soud dospěje k závěru, že požadavek pozitivní prognózy budoucího chování odsouzeného není dán, jde o výraz nezávislého soudního rozhodnutí, který i Ústavní soud respektuje.
10. Ustanovení § 88 odst. 1 trestního zákoníku vyjadřuje tedy mj. požadavek pozitivní prognózy budoucího chování pachatele, která je nezbytným předpokladem pro podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Taková prognóza musí vyplývat ze zhodnocení pachatelova polepšení a důležité je i zjištění, v jakém prostředí bude pachatel žít a pracovat po propuštění z výkonu trestu, zda má rodinné a sociální zázemí, zaměstnání, bydlení atd. Význam má i případné zjištění, jak bude veřejnost reagovat na předčasné propuštění pachatele z výkonu trestu odnětí svobody, jaké jsou sociální poměry pachatele, jaké podmínky má vytvořeny pro přechod do normálního života na svobodě atd.
11. Smysl podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody tedy není v tom, aby za dobré chování, případně za dobrou práci ve výkonu trestu, byl pachatel automaticky propuštěn po odpykání stanovené doby na svobodu bez zřetele na to, jaká je prognóza jeho dalšího chování.

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je totiž namístě jen tehdy, jestliže vzhledem ke všem okolnostem, které mohou mít v tomto směru význam, je odůvodněn předpoklad, že odsouzený povede i na svobodě řádný život a že tu není pro společnost příliš velké riziko jeho recidivy (viz např. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 1775 s. a násl.).

12. Ústavní soud opakovaně vyslovil, že „rozhodující kritéria podmíněného propuštění jsou zákonem dána jednak v podmínce polepšení odsouzeného, potvrzeného jeho současným chováním a plněním jemu uložených povinností a jednak existencí takových skutečností, z nichž lze důvodně usoudit, že odsouzený po předčasném propuštění na svobodu povede řádný život“. Rozhodovat je třeba „vždy podle stavu věci ke dni rozhodnutí, a nikoli podle stavu quo ante“ (viz např. III. ÚS 1735/2010, II. ÚS 2503/2016, III. ÚS 611/2000).
13. Po projednání věci v neveřejném zasedání dospěl rovněž krajský soud k závěru, že v případě odsouzeného byla splněna podmínka vykonání 2/3 uloženého trestu vyplývající z ust. § 88 odst. 4 trestního zákoníku a dále podmínka prokázání polepšení vyplývající z ust. § 88 odst. 1 trestního zákoníku. Ve shodě s okresním soudem však nedospěl prozatím k závěru o splnění další kumulativní podmínky, kterou je pozitivní prognóza vedení řádného života na svobodě.
14. Zatímco polepšení sleduje aktivitu a změnu odsouzeného v blízké minulosti, případně v přítomnosti, očekávání vedení řádného života je orientováno do budoucna. Rovněž trestní minulost odsouzeného je aspektem, který je namístě zhodnotit při očekávání vedení řádného života v budoucnu, nelze ji však hodnotit formalisticky.
15. Krajský soud předně uvádí, že z hodnocení odsouzeného věznicí je zcela zřejmé, že tento aktivně plní program zacházení i své další povinnosti a chová se a jedná v souladu s vnitřním řádem, nikdy nebyl kázeňsky trestán, naopak mu byly opakovaně uděleny kázeňské pochvaly. Vzhledem k tomu, že je od 9. 11. 2011 dosud pracovní zařazen na pracovišti NÁBYTEK, kde se osvědčil, má vypěstovány rovněž pracovní návyky. Význam má i skutečnost, že se k jeho žádosti o podmíněné propuštění připojil ředitel věznice, což skutečně svědčí o splnění podmínky polepšení.
16. Byť však odsouzený spolupracuje v oblasti bydlení a zaměstnání se sociální kurátorkou Městského úřadu v Šumperku, nedoložil jako součást své žádosti o podmíněné propuštění příslib bydlení ani zaměstnání. V této souvislosti je nezbytné uvést, že má odsouzený závazky ve výši 1.367.387 Kč a jsou proti němu vedena exekuční řízení. Nelze pak odhlédnout od toho, že se zvláště závažného zločinu vraždy ve stádiu pokusu dopustil ze zjištěného motivu. Pokud jde o rodinné a sociální zázemí, odsouzený nemá žádné vazby, které by mu pomohly v případě podmíněného propuštění s jeho adaptací na svobodě. Otec i jeden z bratrů již zemřeli, s dalšími dvěma bratry ani s matkou v kontaktu není. Stejně tak neudrhuje kontakt se svými dvěma dětmi. Znalci sdělili, že se o to z vazby pokoušel, ale nedopadlo to dobře. Dále uvedl, že si z výkonu trestu dopisuje s jednou odsouzenou, ale neznají se, nikdy se neviděli. Z uvedeného je zřejmé, že odsouzený nemá žádné rodinné ani sociální zázemí, stejně tak nemá zajištěné zaměstnání ani bydlení. Nemá tedy vytvořeny podmínky pro přechod do normálního života na svobodě. Nepříznivě pak vyznívají pro odsouzeného i závěry znaleckého posudku. Odsouzený byl v průběhu trestního řízení vyšetřen znalci, kteří u něj konstatovali smíšenou poruchu osobnosti. Zjistili v osobnosti odsouzeného zvýšenou dráždivost, nezdrženlivost a emoční nezralost, což u něj vedlo ke snaze okamžitě a bez odkladu uspokojovat své potřeby. Uvedli dále, že může dojít k výbuchu násilí, které nelze předvídat. Agresivní potenciál odsouzeného hodnotili jako značný, po prohrách a neúspěších se dostaví touha po odplatě, nejprve formou vyhrožování, ale stačí malý podnět, aby spustil řetězovou reakci. Znalci jej zařadili při predikci potenciálně hrozícího násilí do čtvrté kategorie, kde je riziko násilí velmi vysoké. Jeho uvažování pak hodnotili jako egoistické a egocentrické, kdy je spokojen se sebou samým a problémy umísťuje mimo svoji osobu. Resocializaci odsouzeného hodnotili jako

značně problematickou, neboť u něj shledali rezistenci ke změnám a neschopnost se poučit ze zkušeností. Svého činu odsouzený nelitoval a předkládal jej v takových souvislostech, že je logickým vyústěním příkoří, které se mu dělo. Ze znaleckého posudku zpracovaného znalcem PhDr. Koldou v souvislosti s žádostí odsouzeného o podmíněné propuštění pak vyplynulo, že u odsouzeného nedošlo k zásadní změně v základních osobnostních dimenzích, vlastnostech, rysech ani dispozicích. Konstatoval dále bezproblémovou adaptaci odsouzeného na výkon trestu a přítomnost náhledu na spáchaný trestný čin. Dle znalce však nelze očekávat v případě podmíněného propuštění jeho snadnou readaptaci, a to zejména ve fázi středně dlouhé a dlouhodobé.

17. Krajský soud po provedeném neveřejném zasedání dospěl tedy k závěru, že byt' odsouzený deklaroval svoji připravenost na život na svobodě a snažil se přesvědčit soudy obou stupňů, že jsou v jeho případě splněny podmínky pro podmíněné propuštění, nebylo možné s ohledem na shora uvedené dospět k závěru, že by od něj bylo možné očekávat, že v případě podmíněného propuštění povede na svobodě řádný život a že tu není pro společnost příliš velké riziko recidivy. Krajský soud v této souvislosti připomíná shora cit. ustanovení § 88 odst. 4 trestního zákoníku, které umožňuje podmíněně propustit osoby, které spáchaly, mimo jiné trestný čin vraždy, pouze tehdy, nehrozí-li s ohledem na okolnosti činu, za který byly odsouzeny, a povahu jejich osobnosti, opakování spáchaného nebo jiného obdobného zvláště závažného zločinu. S ohledem na absenci rodinného, sociálního zázemí odsouzeného, vysokou zadluženost, absenci příslibu bydlení i zaměstnání a dále s ohledem na povahu jeho osobnosti rozvedenou shora, nelze opakování závažné trestné činnosti vyloučit.
18. Je tedy na odsouzeném, pokud bude chtít v budoucnu svou žádost opakovat, aby učinil další reálné kroky, z nichž bude zřejmé, že se řádně připravuje na život na svobodě. Za tím účelem je nezbytné, aby si v souvislosti se závěry znaleckého posudku vybral ve věznicí takové programy, díky nimž bude pracovat na rozvoji své osobnosti, potlačení agrese atd., tedy např. výchovné aktivity vedené psychologem, příp. aby požádal o psychologickou intervenci či poradenství. Dále naváže spolupráci s Probační a mediační službou či jinými organizacemi ve snaze získat příslib bydlení a zaměstnání, neboť pokračování v získaných pracovních návycích je velmi důležité pro následné začlenění se do společnosti. Probační a mediační služba pak prošetří jeho rodinné a sociální poměry a podá o nich zprávu soudu. Odsouzený se pak bude snažit o navázání kontaktu se svou rodinou, neboť je zcela zřejmé, že jeho zařazení do společnosti bude bez pomoci a podpory velmi obtížné.
19. Vzhledem k tomu, že krajský soud shledal stížnost odsouzeného jako nedůvodnou, zamítl ji postupem dle ust. § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Olomouc 12. září 2023

JUDr. Michal Jelínek v. r.
předseda senátu

Vypracovala:
Mgr. Zuzana Vladyková v. r.